

Observatoriul este de două ori în săptămână, Mercurul și Sâmbăta.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisi cu post'a în lăintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondn, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressede de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 84.

— Sibiu, Sâmbăta 17/29 Octobru. —

1881.

Despre miscarea poporatiunei romane, de dr. medic. J. Felix.

IV.

Causele înmultirii prea lente a poporatiunei romane și mediile pentru îndreptarea acestui neajunsu.

(Urmare.)

Poporulu romanu are se sustie pentru existenti'a sa o lupta economica cu alte popore mai înaintate în civilisatiune; din acestu resbelu economicu elu va esi victoriosu numai atunci, candu isi va procura prin instructiunea larga armele necesarie pentru acesta lupta. Istori'a moderna înregistrédia unu exemplu teribilu, dar forte instructivu, din care vomu trage si noi unu invetiamentu pretiosu. Poporatiunea Irlandei se afla în decadentia numerica nu numai din caus'a emigratiunii, ci si din caus'a mortalitatii escesive. Irlandesii se stingu, moru de fôme, din cauza diferentiei celei mari care exista între cultur'a loru înapoiata și între civilisatiunea înflorita a vecinilor loru. În lupt'a popóreloru pentru existentia, spiritulu, inteligenti'a este singura arma. Dar cultur'a la rendulu ei nu se dobandesce fara sacrificii materiale, unu poporu mai avutu gasesce mai lesne medii pentru desvoltarea inteligentiei, pentru largirea instructiunii decâtu unu poporu saracu, si din acesta cauza lupt'a nostra pentru existentia reclama cá se sporim prin tóte mediile avuti'a nationala. Avuti'a și prosperitatea unei natiuni miciorédia mortalitatea poporatiunei sale într'unu modu indoitu, îndirectu prin procurarea mediilor de cultura, și directu prin asigurarea alimentelor suficiente și satisfacerea altoru conditiuni cerute de igiena.

Avuti'a și prin urmare înmultirea unei poporatiuni depinde dela productiunea ei. O tíera care nu produce multu, nici nu póte da vietia multoru copii, sau nu póte nutri pe toti copiii nascuti. În acesta privintia rezultatulu este același, daca sum'a alimentelor produse de tíera este mica, sau daca partea mai mare din ele se expórtă pentru acoperirea importului altoru obiecte și daca restulu nu ajunge pentru nutritiunea poporatiunei. Prisosulu

productiunei Romaniei, după scaderea importului, nu este inca destulu de mare, pentru cá se permita o sporire repede a poporatiunei fara o înmultire proportionata a productiunei.

D-lu P. S. Aurelianu arata în „Tíera nostra“, după datele oficiale, cá în anul 1871, anu de recolta abundanta, esportatiunea nostra a fostu de 177.682,783 lei, importatiunea de 82.927,228 lei, cá prin urmare în acelu anu o diferentia de 94.755,555 lei în favórea comerçului nostru de importatiune. Aceste din urma cifre nu reprezenta inse adeverata economia media a unui anu, cá-cí pe de o parte nu toti anii au aceeași fecunditate, éra pe de alta valórea inportatiunei tierii nóstre, indicata în statisticele oficiale, n'a fostu si nu este totudeauna espresia fidela a adeverului, cá-cí neexactitatile exorbitante comise la vamile nóstre în privintia evaluarii marfuriloru importate sunt cunoscutu, si în fine nu este mass'a poporatiunei, nu este tieranulu care se bucura de acestu prisosu alu productiunei, nu este elu care consuma destulu si care consuma diferite obiecte în aceeași proportiune, pe care igienistulu o considera cá corecta. Totu dlu Aurelianu relatédia în 1875, cá în Romani'a unu individuu consuma pe anu aprópe 246 oca cereale, mai puçinu decâtu 3 oca de fasole, linte, bobu, 18 oca carne, 9¼ ocale vinu, 17½ ocale rachiu și cá consumatiunea totala a tierii, atátu a productelor indigene precum si a celor importate, are valórea de 478.329,646 lei, adeca 100 lei de individuu. Dorim cá consumatiunea carnei și a legumelor nutritive: fasole, bobu, linte, mazare, se crésca într'o proportiune însemnata, cá consumatiunea beuturilor spirituóse se scadia în aceeași proportiune, cá în locu de a mai importa beuturi alcoolice se esportam vinurile și rachurile nóstre, atunci va si scadá mortalitatea și voru cresce nascerile mai cu séma prin comunele rurale.

Dlu Joanu Ghica în „Convorbiri economice“ (partea VI, scrisa în anul 1871) calculédia, cá Romani'a produce 444 milioane lei pe anu, adeca agricultura 404 milioane lei, éra industria 40 mil., sau în terminu de miolocu 100 de lei de omu, cá Russi'a produce 160 lei, Austro-Ungari'a 375,

Prussi'a 455, Franci'a 600, Angli'a 698 lei de omu pe anu. D. Joanu Ghica evaluédia la 500 lei în terminu mediu venitul unei familii de plugaru, pe alocurea acestu venitu este mai mare, în unele judetie mai micu. După solvirea inpositelor, remane dar saténului o suma insuficienta pentru cá se póta satisface cerintiele nedispensabile unei vietie igienice. Daca mai este dedatu abuzulu beuturilor alcoolice, cea ce se intempla adeseori, cá-cí o probédia pe de o parte datele de mai susu asupra consumatiunei rachiuului, pe de alta frecuentele crime în contra vietiei comise în betia; atunci famili'a lui este espusa la cea mai mare miseria, si nu este de mirare daca la noi cresce proletariatulu agricolu într'o proportiune inspaimantátore. Dela anul 1871, candu dlu Joanu Ghica a facutu evaluatiunile de mai susu, positiunea materiala și prin urmare și cea morala a tieranului a devenitu și mai rea. Epizooti'a a rapitu tierii o multime de vite și a lasatu poporatiunea rurala în lipsa acestoru instrumente principale ale agriculturii, în lipsa de vaci, cari se-i dea lapte pentru nutritiunea copiiloru. Si cu tóte aceste neajunsuri poporatiunea rurala a tierii întregi se mai înmultiesce cu 20,956., sufflete pe anu.

Nu póte fi o consolatiune pentru noi, cá într'o alta tíera latina tieranulu se afla în in conditiuni economice și igienice chiaru mai rele decâtu la noi; mentionezu în acesta privintia descriptiunile înfióratore asupra miseriei în care traiesce tieranulu în Itali'a meridionala, publicate de profesorulu Villari, de Iacini și altii. Itali'a are o mortalitate mai mare decâtu Romani'a, cu tóte acestea poporatiunea italiana se înmultiesce mai iute decâtu cea romana, din caus'a casatoriiloru și nasceriloru mai numeroóse, cari se datorédia climatei dulce a Italiei.

Si orasiile nóstre au proletariatulu loru. Unu numeru însemnatu de locuitori de orasie n'are nici o ocupatiune, traiesce din munca altora, fara a produce. Zidari, dulgheri și alti lucratori, lipsiti de prevedere si de spiritu de economia, consuma în timpulu verei tota productulu muncii loru si petrecu érn'a fara ocupatiune, în miseria. Multime de candidati de functiuni tóte gradele, betrani și betrane,

Foisiór'a „Observatoriului“.

O istoria vechia.

Novela de M. Warlo, trad. de Petra-Petrescu.

(3 Urmare.)

Schimbaram câteva cuvinte cu totulu indiferente. Elu me 'ntrebá un'a si alt'a, de candu sunt în Berlinu, în fine me invitá pe dío'a urmatóre la unu dejunu într'unu restaurantu renumitu si adaose suridiendu: „Numai din amoru nu póte omulu rái. Mancarea sustine corpulu si sufletulu“.

I-am promisú cá voi merge si ne despartiram; imi érá neplacutu.. dara érá barbatulu ei.. pe urma me amestecaiu în cealalta societate.

Ochiulu meu o cautá pretotindenea, dar inzedaru, nu se aflá bine, aadiam sioptindu-se cu regrete în jurulu meu, se retrasese déjà. Acum nici eu nu me mai simtiam bi e în societate. Capu'mi ardea cá de nisce friguri. Grabitu parasiiu salónele elegante si luminóse. Ajunsu în locuinti'a mea, am siediutu timpu îndelungatu, îndelungatu. Cá unu visu imi reamintiiu alternative, trecutulu si presente. . . pe ea, pe care singuru am cautatu-o, după care insetau tóte fibrele vietiei mele, am gasitu-o, pentru-cá s'o pierdu pe vecia, acesta érá claru înaintea mea.

Murgitulu deminetiei urmatóre me aflá neadormitu în asternutul meu. Me ridicu, me imbracu si esu la liberu în aeru curatu. La ór'a viziteloru me ducu la otelulu consiliariului si lasu se me anuncie. Elu me primi forte amicabile, se bucurá cá vomu dejuná împreuna si, pe de asupra imi comunicá, după cum mi se parea, cu óre-care nepasare, cá femeiea sa, iritata dela balulu de a séra, regreta a nu me poté primi.

Am presimtitu. Mise parea cá dejunulu tine o eternitate. Abia se terminá si grabiiu cátr. casa

Ceea ce speram, ce doream, érá aci. O epistola de mán'a ei. Iute am ruptu sigilulu si am cetitu:

„Miediulu noptiei a trecut. Turmentata de sentimentele cele mai contradictorii, somnulu nu me cuprinde. Trebuim se-ti scriu, da, mi-o tinu de datorintia a face acesta, pentru-cá, după conversatiunea de eri, iti sunt datóre cu esplicari. . . se ti-le dau.

Cátu de greu. cátu de infinitu, greu imi cadu aceste siruri, cari de nou deschidu ran'a dorerósa în pieptulu meu, singuru Ddieu o scie. . . ti-le scriu între lacrimile cele mai amare.

De ce, o de ce ai trebuitu se me 'ntelnesci astadi éra, de ce ai trebuitu se'mi spu' ce simte ánim'a dtale pentru mine?

Fia dara acesta prim'a si totuodata ultim'a epistola, ce iti adressediu!

Permitte'mi mai ántaiu se 'ncepu dela dío'a, în care te-am íntelnit, domineca deminéti'a pe vaporu. Eu fusesem în Bonn'a la o matusia beirana si totuodata nasia a mea, sora a tatalui meu, unic'a persóna din lumea larga care, pe lângă parintele meu, me iubiá cu sinceritate. Pe acesta o consultaiu într'o afacere forte delicata pentru mine. Acesta afacere érá logodn'a mea cu sociulu de astadi. Déjá trecuse anul de candu me petiá, dara de ánim'a mea nu se poté apropiá de felu. În asemene imprejurari credeam se prea naturalu cá nu voi poté fi consórt'a lui. Cu tóte acestea trebuia se se intemple altfelu. Nu mai eram dómnă preste mine de candu într'o di mam'a me chiamá la patulu ei de mórte, unde mi se spusera lucruri cari avura unu efectu nimicitoriu asupra mea si 'mi schimbara positi'a cu totulu. De patru ani ocupá tatalu meu în Coblenti'a. o magistratura înalta. Crescúndu eu, tatalu meu tinea o casa forte deschisa. Petreçeri preste petreçeri. Eu eram centrulu acestora déjà prin positi'a tatalui meu. Pe lângă aceea, cá uniculu copílu, eram reu deprinsa în tóta privintia, pentru-cá, nici-o dorintia, numai daca érá posibilă de implinitu, nu mi se refúsá. De érá ceva, ce aruncá umbra asupra copilariei mele, érá ból'a mamei mele, cá-cí din caus'a bólei ei continue me lip-

siam nu numai de societatea si de iubirea ei — dara incetulu pe 'ncetulu me instrainasem binisioru de ánim'a ei. Sufferintiele te facu egoistu si, daca si nu sustinu acesta tocmai cu asprime față de mama-mea, totusi ea nu s'a încercatu nici-odata se faca, cá ánim'a mea se traga la dens'a, de aceea, din crud'a-mi junetia eram dedata a me plange de miclele superari tatalui meu, care, de si ocupatu cu multe afaceri, me ascultá bucurosu si totudeauna imi aratá o ánimă plina de iubire. Mai tardiu venise la noi nasi'a si matusi'a mea din Bonn'a. Me alipiu de ea cu usiurinti'a si increderea unei ánimé june si 'n ea am gasitu o amica în sensulu adeveratu alu cuventulu. Dara permite'mi se fiu scurta. Ascuta mai departe. Candu intraiu în dío'a aceea în odai'a mamei mele, eram de totu descuragiata, — dorere, presimtierea nu me insielá. Mam'a 'mi spuse cu recéla, cá tata-meu datoresce consiliariulu înca de multu, o suma însemnata, cá din plat'a lui, de si marisiorá, n'au fostu în stare a o replatí, si cá, daca eu nu primescu mán'a acestui omu, nimicescu dintr'odata onórea si positi'a tatalui meu, fiindu-cá consiliariulu isi póte resbună candu l'asiu refúsá.

Steteam cá 'nlemnita — inse femeiea, care mi-a datu viéti'a, mam'a mea, nu avea 'ndurare de mine, ea nu simtiá ce se petrece în mine. Nici-o vorba de iubire, de mangaiare nu se reversá pe buzele ei si, rece, precum a începutu, continuá: În mánile tale, fiic'a mea, jace fericirea, existenti'a tatalui teu, precugeta-te bine, înainte de a luá o decisiune. Feresce-te dintre tóte a'lu face se presupuna, cá dóra ti-asiu fi spusu eu ceva. Cnoscú pe tatalu teu, nici-odata n'ar primí unu sacrificiu din partea ta, mai bucurosu ar sufferi mórte decâtu se te scie nefericita din vin'a lui. Si acuma lasa-me singura, sunt slabita, decisiunea ta mi-o poti comunicá în câteva dile în scrisu.

Înca o sarutare grabita pe frunte, eram dimisa; am caditu lesinata pe scaunulu celu mai de aprópe, după aceea de dorere versaiu lacrimi amare. Érá, prim'a dorere violenta si, lipsita de o ánimă compatimítore, dorerea o simtiam cu atátu mai tare; vai, mai

cari in tineretiile lor n'au voitu sau n'au potutu a pune la o parte pentru betranetie o parte din venitul lor, saracii cari, fiindu-cã s'au nascutu in conditiuni mai bune, credu cã demnitãtea si onórea familiei nu le permite a munci, formedia proletariatul orasielor nóstre. N'avemu industria, comerçiu se afla in mare parte in man'a strainilor si din acésta cauza class'a de mijlocu face numai o parte minima o poporatiunei urbelor nóstre, din acésta cauza vedemu in orasie o multime de proletari, cari dau mortalitati unu contingentu enormu.

Sunt puçine tieri cá a nóstra, unde exista in tóte clasele sociale unu numeru atãtu de mare de persóne fara nici o ocupatiune. Omulu care nu lucrédia, nu face reu numai sie insusi, ci vatama si societatea din care face parte, cã-ci consuma fara a produce. Dar óre toti cari lucrédia inavutiascu societatea? Nicidecum, cã-ci câte lucrari inutile si chiaru destructive nu vedemu la noi?

Amu vedutu cã bólele cari causedia la noi dececele cele mai numeroase sunt: diferitele forme de Paludismu, Gastroenterita copiiloru, Phthisia pulmonara, si cã si alcoolismulu contribuie intr'o proportiune, de si mica, la marimea numerului mortiloru. Tóte aceste bóle se potu inlatura printr'o ingrijire igienica si morala: Paludismulu prin inlesnirea scurgerii apelor stagnante, prin desecarea solului; gastroenterit'a copiiloru prin nutritia corecta a copiiloru, mai alesu in timpul imediatu dupa intiarcare; phthisia pulmonara prin inbunatatirea traiului in genere si a locuintielor in parte, cã-ci locuintele umede sunt unu factoru inportantu pentru producerea acestei bóle; alcoolismulu prin exemplu si prin povetie din partea acelorã cari sunt chiamati a ingriji de moralulu, de sufletulu cetateniloru.

Din candu in candu apare o epidemia si ia la noi o intensitate inspaimantatóre. Lumea se mira, cã ból'a epidemica cere la noi mai multe victime decâtu in alta parte si cauta pentru faptu explicatiunile cele mai stranii, facèndu candu pe administratiune, candu pe medici responsabilii pentru acésta calamitate. Explicatiunea este fórtie simpla: poporatiunile cari traiescu in conditiuni igienice, sunt mai puçinu primitóre pentru epidemii decâtu acele cari nu indeplinescu cerintiele igienei, si epidemii a odata aparuta, nu crutia de multe ori nici pe acei, cari se afla in conditiunile fizice cele mai corecte.

Daca igien'a póte preveni multe bóle si prin urmare mórtea prematura, terapi'a la rendulu ei póte in casuri frecvente se oprésca sau se amane finitul letalu alu bóleloru. Este incontestabilu cã multi bolnavi aru poté scapa de mórte, daca aru gasi la timpu ajutorulu medicalu cuvenitu. Una

tardiu totusi am trebuitu se me convingu cã in viétia ne potu intempiná alte rani, de cari incetulu pe 'ncetulu se póte stinge o viétia de omu intréga. Nu 'mi ajutã nici plansulu nici lamentarea. Dara nici naturelulu meu nu erã pentru acestea! Prea de timpuriu eram avisata la mine insami. Astfelu mi-am uscatu lacrimile cã se me despartu liniscita de cãtra mam'a mea... se potu merge in odai'a mea. Numai acum observaiu cã portierele erau lasate in josu, cã usile la odai'a laterala erau incuiate. Remasesem singura de multu. Amaru mi se presentã acum intrebarea din ànima pe buze, cum potu cautã eu mangaiare acolo, unde nu intimpinu decâtu o salutare fugitiva, o prevenire rece? Din dio'a aceea numai odata am vedutu pe mam'a in dio'a cununiei mele, atunci m'a chiamatu la ea, dara nu cã se'mi dea o binecuvantare pentru calea spinósa ce am intreprinsu, ci cã se véda, daca toalet'a imi stã bine. Siése luni dupa aceea, Ddieu a scapatu-o de o viétia, care pentru ea si pentru alti ar fi fostu o tortura neintrerupta — si o duse in imperiulu pacii. A dóu'a di dupa conversarea amintita am cerutu dela taica-meu concediu de o di, cã se me potu duce la matusi'a din Bonn'a, despre care ti-am vorbitu dejã. De si me decisesem acum de multu, pentru-cã nu mai poteam alege, totusi voiam se me intielegu cu amic'a, cu confident'a ànimei mele. Aprobarea ei me incuragiã, lacrimile ei se mestecara cu ale mele si, de si atunci nu intielegeam ce sacrificiu facu, logodindu-me cu barbatulu, pe care, ce e dreptu ilu stimam, dara nu'lu iubeam, totusi de alta parte îi oferiam o ànima cu totul libera. Consciintia cã, prin sacrificiulu meu facu unu serviciu fórtie mare tatalui meu pe care'lu iubiam mai pe susu de tóte, de si nu poteam trece cu vederea seriositatea pasului ce intreprindu, me fece se uitu alte consideratiuni. Cu asta decisiune me urcai pe naie in deminétia, candu amu facutu cunosciint'a. Fatala deminétia! De ce, o Ddieule! am trebuitu se te 'ntelnescu, de ce tocmai dta ai trebuitu se te ivesci in calea viétiei mele? Eram atãtu de impacata cu Dnedeu, cu atãtea propusuri bune, atãtu de petrunsa de poterea decisiunei mele! Éta, mi-ai esitu dta in cale; sórt'a m'a apucatu cu o màna aspra si de atunci mi-a croitu o viétia plina de neodihna, de dorintie si de torturi!

(Va urmã.)

din cauzele mortalitati esecive a poporatiunei nóstre urbane si rurale este pucin'a incredere ce unele clase sociale au in medicina, si organizatiunea imperfecta a ajutorulu medicalu gratuitu. Avemu in acésta privintia datorita a iniprietenii poporatiunea mai puçinu culta cu binefacerele medicine, nu prin mesuri represive in contra pseudo-mediciloru, cari se producu naturalmente acolo, unde lipsescu adeveratii medici, ci dandu celu puçinu in orasie, cu profusiune ajutoriu medicalu gratuitu la domiciliulu acelorã, cari nu voiescu a intra in spitale, si facèndu poporatiunei rurale tóte inlesnirile possibile, pentru cã in casu de bóla se recurga la ajutorulu spitaleloru sau alu dispensariiloru.

(Finea va urmã.)

Transilvani'a.

Sibiiu. (Sciri economice.) In acésta parte a anulu araturele si semnaturile de tótna, éra alaturea cu acésta ocupatiune economica, culesulu si apoi ingropatulu viiloru dau poporulu agricultorulu cea mai multa grija. Desele ploi causara si in partile acestea mari intardiari. Pe alocurea semnaturile sunt verdi frumóse, in alte hotara nici n'au apucatu a semena. Culesulu viiloru care in Ungari'a se termina cu lun'a Septembrie, la noi se face de regula chiaru in anii cei mai buni, cu câte 2 septemani mai tardiu, estimpu inse abia in dilele acestea s'a terminatu, din cauza cã strugurii nu erau copti de ajunsu, si chiaru acuma s'au culesu la mai multe dealuri numai pentru cã in urm'a ploiloru putrediau prea tare. Mustu puçinu si in cele mai multe locuri acru. Numai viile plantate cu vitie straine de cãtra economii fruntasi, dau mustu mai dulce. De altumentrea se afla in tíera vinuri multe si fórtie bune din cei doi ani trecuti, ba in celariile proprietariloru sunt mii de vedre din vinurile renumite dela 1872 pãna 1873 care astadi se vendu numai in butelii cá vinuri de „dessert“, litr'a cu câte 1 fl. pãna la 1 fl. 50 cr. si 2 fl., multu mai bune decâtu cele straine aduse in tíera de cãtra speculanti, si curate, nu falsificate cã cele ce se confisca in Budapest'a si Bucuresci, pentru-cã sunt otravite cu fuchsinu si cu alte blastematii, prefacute si falsificate cu ingredientie chemice din cele mai periculóse. Cine vrea se aiba vinuri bune si curate, sau de mésa, mai domóle, sau tari cum le placu ardeleniloru, cu aroma si buchetu, se le caute in celariile de pe la Mediasiu, Blasiu, Alb'a-Jul'i'a, S. Sebesin; dara se le guste de a dreptulu din celariile proprietariloru, se nu se încréda in omeni'a samsariloru.

Pretiulu cerealielor inca a inceputu a se mai urca, ceea ce se si explica de ajunsu din scirile autentice care vinu din diverse tieri. In Transilvani'a secerisiulu a fostu de midiulocu, din contra in Ungari'a mai puçinu cá de midiulocu, in unele parti chiaru desperatu. Granele cele mai frumóse si grele se cauta fórtie tare. Speculanti alérge cu limb'a scósa, cum isi dicu ei, cã se apuce care de care mai inainte pe la curtile cele mari, arvinundu si chiaru platindu sum'a intréga, spre a incarca indata in vagóne. Ceea ce bate tare la ochi este pretiulu ovesului, care de vreo cinci luni incóce s'a urcatu successive dela 2 si 2½ pãna la 3 fl. 50 cr. hectolitru. Se cere pentru calarime: pentru care? unde e astadi resboiu airea, decâtu in Afric'a? Papsioiulu dela 4 fl. ajunse la 5 si celu uscatu bine 5 fl. 60 cr. Fasolea, mazarea, linteã au pretiuri chiaru exagerate. Doue emporiuri importante de cerealii incepu a se forma de cãtiva ani in Transilvani'a, amendoue in tinuturi aprópe curatu romanesci, unulu la Blasiu intre riurile Ternav'a mare si mica si altulu la Ludosiu pe malulu Murasiului in marginea Campiei ardelene. Ei, hei, cum nu'si deschidu romanii ochii, cum nu se sciufolosi de conjuncturi comerciali, cum le mai iau toti veneticii cele mai frumóse castiguri de inaintea nasului lor. Pe câtu timpu voru tínea ploile care s'au pornitu din nou si drumurile nedrumuri se voru desfunda, in câtu ómenii se nu pota esi cu carale din comuna nici pãna la cea mai de aprópe gara, pretiurile potu se mérga si mai susu, chiaru si din acésta cauza locala.

Capii familiiloru aru potea reflecta pe femeii inca si la producte economice, care cadu in sfer'a de activitate femeiesca, precum noi amu mai recomandatu si la alte ocaziuni. Asia de exemplu oarale (aves, volucres, ales, oscen), sub care poporulu intielege tóte paserile de casa, precum gaine, gâsce, ratie, curce, porumbi domestici, se aduna de prin piatie cu sutele de mii si se trimitu mai departe, anume la B.-Pest'a. Ouale au si

ajunsu aici cu locu pe 6 cri parechi'a. Pensa o cumpara negutiatorii cu mii de metrii si o scotu in Romani'a. Pensa de saci se cauta fórtie tare. Dela espositiunea romanésca incóce au inceputu se intrebe multu dupa fetie de mese si covóra (tapete) romanesci, adeca tiesute cu formele si figurele care se vedu la covórele vechi, asia cum le au din betrani. — —

— (Congresulu bisericeii gr.-orientale romanesci) deschisu, precum arataseramu la timpul seu, in 1/13 Octobre, isi continua lucrarile sale cu diligentia atãtu mai mare, cu câtu cestiunile asupra carora delibera sunt de inportantia mai mare. Este inse fórtie de regretatu, cã mai virtosu cu verificarea deputatiloru alesi si cu dispute care se pareã neterminabili, asupra unor formalitati si interpretatiuni din regulamentu, se perdura dile intregi. De aci incolo atãtu in comisiuni, câtu si in siedintie publice s'au pertractatu unele cestiuni fórtie grave, precum infiintarea de alte doue episcopii, arondarea noua a protopiatelor, care trebuia se se fia inemplatu de multu, cu atãtu mai virtosu, cã disproporitiunea intru intinderea acelorã este fórtie mare; mai departe inpartirea averei comune intre archidieceasa si diecese, revisiunea si tiparirea cartiloru bisericesci cu litere latine si inca alte câteva cestiuni, care taia departe in viétia bisericesca.

Intre acestea diariulu „Pester Lloyd“ prea bine cunoscutu cá vrasmasiu neimpacatu a totu ce respira si la romani ceva viétia nationale si chiaru autonomia bisericesca, publicã tocma acuma doi articlii flagrantii, nu atãtu contra congresulu, câtu mai virtosu contra libertatiloru coprinse in statutulu bisericescu. Scopulu este invederatu: a submina si resturna o parte mare din acelu statutu, a deschide ministrulu cultelor o pórtã atãtu de larga spre a intra, in câtu se nu mai poti fi siguru nici la altariu. Cã elu cere simplificarea mecanismulu administrativu si pretinde cá administratiunea se nu fia asia tardiva, motiaitóre, aromitóre, somnolenta, nici in Sibiiu nici nicairi in vreo societate religioasa, atãtu pricepe oricine; dara ceea ce noi unii nu pricepem este, cã de ce se descarge cineva defectulu acésta in spinarea statutulu si nu mai virtosu in a persónelor. Daca subordinatii nu lucra, nu sciú sau nu voru se lucre, de ce tréba este cárja arhierului? Diecesele sunt mari destulu, arhierulu are unde se puna pe fiacare la postulu de care este capabile si se chame pe alti in loculu lor.

„P. Lloyd“ mai pretinde, cá statutulu bisericeii gr.-or. romanesci se fia modificatu dupa cum este alu serbilor, si de aci incolo guvernulu se'si trimita comissariu la congresu, pentru-cã se pandésca, nu cumva romanii facu si politica in biserica. Se stãmu inse acilea cu critic'a nóstra, cá nu cumva se o patimu precum o patiseramu in anulu 1868 din caus'a unor publicatiuni venite noue de a dreptulu din pen'a unui functionariu bisericescu, din strad'a macelariloru.

— Dela Blasiu ni se scrie, cá precum in alti ani, asia si asta-data au fostu convocati pe 24 Octobre membrii asia numitului directoriu, a carui missiune frumósa este a ingriji pentru administrarea fonduriloru testate clerului si poporulu de cãtra prea fericitul archiepiscopu si metropolitu Alexandru Sterca Siulutiu, repausatu in a. 1867. Presupunemu cá testamentulu si actulu de fundatiune publicatu la timpul seu in câteva diarie romanesci si in brosiure separate, sunt cunoscute lectoriloru, precum si regulamentulu dupa care se administra acelea fonduri; observamu numai, cá membrii acelui directoriu sunt in numeru de 20 si anume cei 10 dni canonici capitulari si 10 mireni, cari se aduna, consulta si decudu sub presiulu archiepiscopulu de Alb'a Juli'a. Conformu programei constatórie din 10 puncte, membrii adunati ascultara mai àntai unu prea interessantu raportu asupra lucrariloru de preste anu, din care ni se comunica câteva cifre principali si anume, cá fondurile se afla in obligatiuni de statu, in obligatiuni private si in bani gata 245369 fl. 68 cri, éra in imobile (mosii) 86093 fl. 75 cri; in sum'a totala 331.423 fl. 43 cri. Prin urmare fondurile acelea au crescutu frumosu, in mani'a tuturor calamitatiloru economice, a necurmatelor exactiuni fiscali, pe lângã care au trebuitu se se faca si investitiuni absolutu necesarie. Conformu vointiei decisive a testatorulu, o parte considerabila a venituriloru anuali trebe se se adaoga la capitalu, pentru-cã acela se crésca necurmatu si in veci; cu tóte acestea se impartu si pãna acuma burse (stipendie) la studenti in suma de 4080 fl., pensii la preotese veduve si nepotintiose 1600 fl., mici remuneratiuni de 400 fl., o dotatiune de 270 fl., la reparaturi

inca mergu câte 3—4 sute pe anu; totu venitul celalaltu se capitalisédia cu atât mai virtosu, căci cu tóte fondurile vechi si nóue ale acelei mitropolii, ale monasteriei si scóleloru, lipsele reali, nu imaginate, nici pe departe nu s'aru potea acoperi, nici chiaru cu unu venitu regulatu de 5°, dela 20 de milióne fl. Tóte cá tóte, dara fara unu convictu (internatu, seminariu) de scolari si studenti, nu se mai póte se remana Blasiulu. Barbatii din gremiu sunt de multu convinsi despre acea lipsa imperiósá; ne miramu inse acum cá si alta-data, cum de nu sare insusi clerulu si poporulu gr. cat. in ajutoriulu seu insusi, precum sare celu gr. or., care in treidieci de ani aduná dela sinesi insusi pentru sine preste unu milionu.

Regele si regin'a Italiei in Vien'a.

Multi imperati, regi si alti domni ai lumii din Europ'a, Asi'a, Afric'a si Americ'a au fostu primiti cá de ani 25 incóce in stravechi'a resiedintia imperatesca din Vien'a; dara solemnitatea si pomp'a cu care a fostu primiti alaltaeri Joi in 27 Oct. M. M. L. L. regele Umberto si regin'a Margherita de cátra M. M. L. L. imperatulu si imperatés'a Austriei si de cátra toti membrii familiei imperatesci, toti archiducii si archiducesele, aristocratia, generali si tóte notabilitatile, nu ne aducemu aminte se fia fostu asteptati si primiti nici chiaru imperatulu Germaniei si imperatulu Russiloru. Pe langa ce parechi'a regésca indata dela intrarea sa pe teritoriulu austriacu fu intempinat de cátra autoritati pe la statii cá in triumfu, dela Vien'a ii esira inainte tocma la Wienerneustadt. Punctu la 8 sér'a M. M. L. L. ajunsera la Vien'a in gar'a calei ferate meridionale, unde fusera primiti de cátra M. S. imperatulu cu fiu-seu archiducele Rudolfu, cu archiducii Carolu Ludovicu, Albrecht, Wilhelm, Joanu Salvator si Eugenu. Monarchii s'au sarutatu si inbraçosiatu. Imperatulu nostru sarutá man'a reginei, regele Italiei sarutá pe Rudolfu. Imperatulu portá uniforma de marechal, cu decoratiunea italiana numita Anuntiata, regele uniforma de generala cu decoratiunea St. Stefanu. Compani'a de onóre intóná himnulu italianu. Dupa prezentarea demnitariloru imperatulu plecá in trasura cu regin'a, regele cu principele de coróna la resiedinti'a Burg. Acolo, in sal'a cea mare de parada erau asteptati de cátra M. Sa imperatés'a cu nuoru-sa archiduces'a Stefani'a, cu ficele sale archiducesele Gisela venita inadinsu dela Bavari'a, si Valeri'a. Dupa cea mai caldurósá primire, si departarea demnitariloru, suveranii cu familiile se retraserá fiacare in apartamentele sale, apoi se pusera la cina. Regele si regin'a Italiei au câte optu incaperi la dispositiune, in acea parte a resiedintiei, de unde vederea este mai frumósá.

Inainte cu 33 de ani, sau fia si numai cu 15 ani, cine ar fi mai creditu intr'unu evenimentu cá acesta, dupa atátea hostilitati cu care s'au persecutatu intre sine Austri'a cu Itali'a? De altumentrea, de nu ne insiela tóte simptomele, apoi acésta convenire e destinata se traga dupa sine consecentie si evenimente de importantia suprema. Va petrece regele Italiei multu sau puçinu in Vien'a, se va vedea cá mane; in totu caslu chiaru acestu modu alu primirei prea are unu caracteru óresicum demonstrativu. Dara demonstrativu in contra cui? se intréba tóta lumea, in lini'a prima, éra in a dóu'a, cá ce s'au alesu, ori ce se va alege din convenirea dela Cracovi'a, ori Varsivi'a ori Graniti'a, proiectata si ventilata atátu de multu cu imperatulu Alexandru III.

In adeveru, façia cu acésta visita a regelui Italiei tóte celelalte evenimente europene facu, precum amu dice, o pauza de câteva dile in opiniunea publica européna.

Romania.

Aniversari'a de ani 25 a fundarei diariului „Romanulu“.

(Urmare.)

Discursulu dlui Chitiu.

Dniloru, nu potu incepe inchinarea paharului meu, in sanetatea si onórea cetatianului eminentu, si ilustru, in giurulu caruia Dvóstra v'ati adunatu toti, fara a tramite sincere felicitatiuni, respectuóse omagii vóue cetatieni ai capitalei Romaniei, pentru nobil'a, frumós'a, patriotic'a idea ce ati avutu de a dá unu banchetu, de a ve investí cu vestimente de serbatóre, de a serbatorí aniversarea „Roma-

nulu“ si glori'a fundatorului, creatoriului acelu organu.

Inpregiurari fericite au adusu cá eu se asistu pentru a dóu'a óra la unu asemenea banchetu; dicu fericite, pentru-cá totu Dvóstra, cetatieni ai capitalei, ati datu cu bucuria in onórea si in sanetatea dnului I. Bratianu unu asemenea banchetu, repetindu'lu astadi. Apoi acestu banchetu nu este pentru Dvóstra numai o simpla repetire, este o afirmare a unei personalitati, este manifestarea si demonstrarea cea mai complecta a capitalei Romaniei, care este vrednica a se numí asia (aplause).

Dloru, numai popórele care nu credu in viitoriulu loru isi ucidu protetii; popórele care credu in viitoriu, au profetii loru, nu'i ucidu, ii gasescu, si daca nu, ii inventa, ii descopere si ii punu in reliefu.

Voi dara, cetatieni, pe candu spiritulu afaceriloru comerciale, interessulu de fia ce di ve preocupu, in acelasu timpu, nu vedeti cá de asupra loru, planédia acolo o idea morala, ide'a libertatii. Apoi libertatea, nationalitatea a petrunsu in creerii acestei capitale, si de aceea a conceputu a serbá aniversarea creatiunii si fundarei unui diariu, — puçinu lucru intr'unu altu Statu, de mica iusemnatate intr'unu altu poporu; dara cine se gandesce in ce imprejurari a venitu o asemenea idea, ce vremuri si ce timpuri sunt in societatea Romana, fiacare trebue se fia mandru cá se gasesce astadi, in concertu, si la-olalta cu Dvóstra.

Dloru, daca ne-amu gandí numai, si amu priví acestu banchetu din punctulu de vedere alu lui, simplu, si ne amu compará cu alte State care au inceputu viéti'a loru de sute de ani inainte, care au situatiuni clare, regulate, in adeveru cá unu asemenea banchetu cá alu Dvóstre, nu ar avea alta insemnatate, decátu aceea a unei companii de partizani, de aderenti ai unui stindartu óre-care, si care se gasescu fericiti cá vinu impreuna se serbedie nunt'a de argintu a directorului acestui diariu care s'ar numí intr'unu feliu sau altulu. Dara la noi, lucrurile n'au mersu si nu mergu astfelu, si daca ve aduceti aminte in ce imprejurare s'a conceputu si s'a nascutu diariulu „Romanulu“, prin ce vicisitudini si nenociri, care mai mari un'a decátu alt'a, a trecutulu acestu „Pruncu romanu“, luptandu cu totu ce éra in contra lui, luptandu mai multu decátu fratii Romulus si Remus cu valurile Tibrului, luptandu cu réu'a organizare a Statului, cu ciocoismulu, cu strainismulu, isi póte imaginá cineva ce va se dica acésta serbatóre.

Ei bine, avendu in vedere tóte acestea, asiú poté dice cá crearea si fondarea „Romanului“ se datoresce unei minuni, éra nu dlui Rosetti. Nu este verb'a dara, dniloru, aci de a celebrá acésta aniversare a 25-a a unei intreprinderi, de a publicá in tier'a A sau B ideile, principiile si dorintiele cutarei partide, ci este verb'a de a celebrá aniversarea crearei si fundarei acestui organu alu Societatii romane, care astadi a devenitu o institutiune. Cine nu intelege aceste idei, nu merita a fi in acésta adunare (aplause).

Nu dara pentru fericirea dnului Rosetti, nici pentru glori'a existentiei unui diariu de 25 ani, ne-amu adunatu noi; aci e ceva mai mare, cáci daca ne-amu adunatu aci si daca suntemu toti cu unu spiritulu adeveratu nationalu si liberalu, si daca acésta libertate si nationalitate a petrunsu in ánim'a si in sufletulu fiacaruia, candu v'ati asociatu la acésta serbare, nu póte fi alta idea decátu aceea de a contemplá in façia unu templu, care s'a redicatu acum 25 ani pe terenulu politicu, literariu, economicu, socialu alu Romaniei, pe frontispiciulu caruia citimu fiacare: „nationalitate, libertate“, si in fundulu carui templu gasimu fiacare unu sacerdotu, care cu perii sei albiti, cu caracterulu seu neschimbatu, cu virtutile sale impunetóre, se gasesce in acestu sanctuariu, in care trebue se'lu recunóscemu cá celu mai bunu si se'i urámu fericirea sufletésca. Ei dloru, de multe ori ideile, principiile ce sustinea acestu diariu, au fostu luate in batjocura, si celu mai puçinu, au fostu tratate cu indiferentia. Nu sunt eu din aceia, care fiindu-cá me affu intr'unu lagaru, se cautu a criticá cu ori-ce pretiu pe cei din lagarulu celalaltu, dara credu cá este de dator'i'a nóstra, a tuturor, cá atunci candu Societatea se gasesce in momente de a cugetá asupra celoru ce ne incunjura, se ne aratamu ceva mai multu demni de situatiunea, in façi'a careia ne aflamu, si este bine se ne damu comptu cátu de puçinu, pentru-ce diariulu a duratu 25 ani, pentru-ce diariulu „Romanulu“ avendu in capu pe d. Rosetti, a devenitu astadi organu nu principalu, nu generalu, ci universalu alu intregului partidu nationalu liberalu, alu intregrei natiuni. Eu credu, cá chestiunea merita óre-cari cercetari. Cum, numai prin staruinti'a per-

sonalu a dlui Rosetti, numai sacrificiele banesci, de munca, a potutu enu diariu nascutu sub censura, persecutatu pana la confiscare, inchisu, partizanii lui persecutati in tóte modurile, cum a potutu dicu, se ajunga la starea in care este si la importantia care o are? Eu credu, cá si onor. dnu Rosetti va fi celu de ántaiu se'mi dica, voi se sciú si dela tine, ce cugeti asupra acestei cestiuni, cáci in adeveru, la prim'a vedere se pare cá este unu miracolu, la prim'a vedere se pare unu misteriu, cum a potutu ajunge acestu diariu unde este? Ei bine eu dicu, cá la prim'a vedere acésta intrebare nu se póte deslegá decátu prin recunóscerea unui misteriu sau unei minuni.

Dloru, „Romanulu“ nu a potutu prosperá, nu s'a potutu fondá decátu numai c'a avutu cá lumina a edificiului seu, cá principiu alu existentiei sale, cá inspiratiune a ideiloru sale, dóue mari principii: nationalitate si libertate (aplause).

Luati revistele tuturor diarielor, fiindu-cá este verb'a de diarie, care s'au nascutu, au traitu pe orizontulu politicu socialu, luati chiaru diarie din alte tieri si veti vedea, cá in conditiuni analóge cu ale tieri nóstre, daca ele n'au respectatu aceste dóue mari principii: nationalitate si libertate, nu au potutu se traiésca. Acum, dloru, nationalitatea; verb'a acésta póte fi subiectulu unei discussiuni, pe care filosofii, oratorii, sau unu mare jurisconsultu ar potea brodá óre si dile intregi. Nu sunt eu acela care voiú abusá de patienti'a Dniavóstra si se ve impunu cá se ascultati acésta desvoltare óre intregi; este sau unu lucru sau o idea pe care voiú se o esprimu. Nationalitatea nu s'a potutu concepe de ómeni cá dlu Rosetti, decátu in sensulu acela, cá departe de a fi reinviatu sau redesteptatu o vechia expresiune, ea este recunoscuta formalu si rationalu, cá devis'a unui organu si cá ea representa o programa a natiunei.

Dloru, libertatea se presenta sub multe aspecte. Multi an infaçiosiatu libertatea sub acestu aspectu, cá este o arma cu care se póte servi cineva cá se omóre pe inamiculu seu. Altii sustínu libertatea in cutare positiune pentru a ajunge la alta positiune, si totu cu acelasu taisiu sau cu unulu din dóue taisiuri o sustinu pentru a taiá pe inamicu. Ei bine, acestia nu au intielesu libertatea, acestia au fostu nisce speculatori, nisce prestidigitatori. Numai cine a intielesu libertatea cá o stare de a fi, cá o conditiune de a fi a naturei si a lui Ddieu, numai cine a intielesu libertatea cá o lege in natura, nu in dreptu, pentru-cá in dreptu o lege se póte modificá, inse in natura nici-odata, numai aceia cari au intielesu libertatea cá o divinitate naturala, rationala, religiósá, au potutu se sustina libertatea „quand même“, numai aceia au potutu se fia iubitorii si sustinetorii libertatiei in ori-ce conditiuni si in ori-ce epoce (aplause).

Dloru, daca d. Rosetti si-ar fi luat missiunea de a aperá libertatea numai in timpulu albiloru sau reactionariloru, si candu a venitu timpulu cutare, ar fi devenitu inamiculu libertatiei, atunci inaintea Dvóstra si contra Dvóstra i-asíu fi spusu: esti unu insielatoriu, pentru-cá ai infaçiosiatu libertatea numai sub aspectulu unui amicu de lupta contra inamicului; inse pentru-cá organulu „Romanulu“ a infaçiosiatu libertatea sub adeveratulu aspectu, pentru-cá organulu „Romanulu“ a respectatu libertatea totudeauna, acestu „Romanu“ trebue se fia recunoscutu de natiunea intréga cá organu alu partidei nu numai nationale, dara si liberale (aplause).

Dniloru, ridicandu-me acolo unde prevediusem cá am se me ridicu, am vediutu acésta cá prin unu apocalipsu, prin o revelatiune cá a lui santulu Joanu.

La inceputu.

(O vóce). La inceputu éra cuventulu.

G. Chitiu: Si eu dicu la inceputu, si sciti de ce inceputu vorbescu? vorbescu de inceputulu dela 1857, de candu a inceputu „Romanulu“.

Ei bine, la inceputu éra „Romanulu“ si „Romanulu“ éra Rosetti, si Rosetti éra „Romanulu“, si nimicu nu s'a facutu din cele ce s'au facutu fara „Romanulu“ si fara Rosetti (aplause prelungite).

Si acum beu paharulu meu, dicúndu se traiésca „Rosetti“, se traiésca „Romanulu“, cá se avemu inca unu 25 ani de serbatu, si mai multu voiú dice: se traiésca Romanulu „Romaniloru“ si se traiésca Romanii „Romanului“ (aplause prelungite).

(Va urmá.)

Academi'a romana.

Proces-verbalu Nr. 16.

Siedinti'a ordinara tinuta in dio'a de 11 Septembrie anulu 1881.

(Fine.)

II. Carti japoneze:

1. Dai-Nipdon-Yei-Tai-Señ-Yo-Mu-Zin-Zau. Mare dictionariu japonesu-chinesu, clasatu dupa ordinea cantului silabarului precedatu de o enciclopedie generala a cunoscintelor usuale, cu numeroase figuri in negru si in colorii. In partea superioara a dictionariului se gasesce in specialu o istoria prescurtata a imperatiilor Japoniei dela creatiune; 1 vol.

2. Zo-ho-Syo-kan-Tai-Sei. Manualu de stilu epistolariu in scriere cursiva; 1 vol.

3. Dai-Zen-Haya-Biki-Siñ-Yo-Siñ. Dictionariu japonesu-chinesu asediatu la inceputu dupa ordinea cantului si la fine dupa aceea a silabelor cari compun cuvintele; 1 vol. oblongu.

4. Yec-Gaku-ki-Kyau. Suplimentu la enciclopedic'a mediale, sau marele herbariu chinezu cunoscutu sub numele de „pen sao”; 1 vol.

5. Ni-sen-nen-sade-Kagami. Oglinda de busnariu pentru 2 mii de ani; 1 vol.

6. Tan-so-ren-ziu-si-kakü. Dictionariulu locutiunilor elegante imprumutate dela poetii chinesi din dinasti'a Tang (Tan) si din dinasti'a Song (San); 3 vol.

7. Yori-Tomo-Sei-Uu-Ki. Istori'a norului albastru al Syau-Gun sau locotenentulu generalu Yori-Tomo. Romanu popularu cu gravuri; 1 vol.

8. Yoannesü-No-Tayori-Yorohobi. Evangeli'a santului Joanu in japones'a. Facsimilu litograficu alu traductiunii forte rari imprimate la Singapur; 1 volumu.

9. An-Sei-Yo-bun-Sijan. Modele de litere compuse dupa stilulu aniloru an-sei; 1 vol.

10. Sai-Yan-De-Rian-Kau. Cercetare asupra greutatiloru si mesuriloru din tierile occidentale; 1 volumu.

11. Nippon-Ţi-Dü. Charta generala a imperiului japonesu. Mare editiune oficiala in patru parti. Primele doue coprinde Japoni'a, a trei'a insul'a de Yeso si a patru'a insul'a de Karaputo 4 charte si o cuthie.

Academi'a aduce multiamiri ilustrului seu corespondente.

Dnulu de Rosny promite pentru siedinti'a din viitorea Vinere se faca o comunicatie Academiei. Se primesce asemenea cu vii multiamiri.

p. Presiedinte P. S. Aurelianu.
Secretariu generalu V. A. Urechia.

Proces-verbalu Nr. 17.

Siedinti'a ordinara publica tinuta in dio'a de 18 Septembrie anulu 1881.

Membrii presenti: Sionu G., Maniu V., Sturdza D. A., Urechia V. A., Aurelianu P. S., Bacaloglu Em., Brandza D., Falcoianu St., Felix J.

Sub presiedinti'a dlui D. Sturdza.

Siedinti'a se deschide la 1 ora.

Se citeşte si se apröba procesul-verbalu alu siedintiei dela 4 Sept., asemenea si alu siedintiei dela 11 Septembrie.

Se comunica o scrisöre a dlui G. Popescu, pe langa care daruesce Academiei 22 bucati monede romane, brisantine, turce, adunate de dsa in comun'a Meidankioi din Dobrogea.

D. Sturdza arata, ca mai inportante din aceste monede sunt: un'a dela Severu, alt'a a Istrului, Dnialui propune, ca multiamindu-se donatoriului, Academi'a, neavendu ea singura o colectiune de monete romane si grece, se dea aceste monete pentru colectiunea museului nationalu.

Acesta propunere se primesce.

D. Sturdza incunoscintiäda ca a mai primitu pentru Academia dela D. Cazotti mai multe medalii de argintu si arama, romane, grecesi si unele din evulu mediu. Dsa propune si Academi'a aproba ca, aceste medalii se fia si ele date museului nationalu, exprimandu-se multiamiri dlui Cazotti.

Se anuntia primirea urmatoarelor carti pentru bibliotec'a Academiei:

„Telefoni'a electrica” de C. Floru, 1 vol. 8 (Bucuresci 1881) daruita de autoru.

„Starea invetiamentulu publicu secundariu la finele anului scolaru 1880—1881, dupa rapörtele comisuniloru cari au asistatu la esamenu”. Bucuresci 1881, 1 vol. 8, daruita de ministeriulu instructiunii publice.

„La riforma civile” di Pietro Ellero. Bologna 1879, 1 vol. 8, daruita de autoru.

Κωνσταντινουπολις κατα την Ελληνικην ανδολογίαν Constantinopoli 1880, 1 vol. 8, si

„Constantinopole dupa antologi'a elena” de P. Condogiorge, tradusa de P. P. Kiustengeanu. Constanti'a 1881, 1 vol. 8 presintata de dlu Dr. Brandza din partea autorului.

In urm'a acestoru comunicatiuni.

Dn. L. de Rosny, membru corespondentu alu Academiei, ia cuvintulu si vorbesce despre originea scrisorii in vechiulu si noulu continentu, si insista mai alesu asupra proprielor sale descoperiri relative la grafi'a inventata in continentulu nou.

Siedinti'a se ridica la 4 ore p. m.

p. presiedinte T. Maiorescu
p. secretariu-generalu V. Maniu.

Sciri diverse.

— (Despartimentulu cerc. X Clusiu) alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu si-va tinea adunarea generale de estu-timpu la Clusiu, in 2 Novembre st. n. a. c., la carea sunt cu onöre invitati toti membrii Asociatiunii, in prim'a linia celi din acestu despartimentu, cum si alti amici ai literaturii romane si ai culturii poporului nostru.

Clusiu, 24 Octobre st. n. 1881.

Dr. Gregoriu Silasi, Basiliu S. Podoba
direct. despart. actuariu despart.

— (10 fl., 5 fl., 100 fl.) Poporulu dice, ca „se strica banii”, ori-candu banc'a sau statulu substitue alte note in locul celor vechi, mai virtosu din caus'a nenumeratelor falsificari, cate se intempla, era de alta parte, ca se cunoasca in realitate, cate milioane castiga statulu ori banc'a ori ambele, prin aceea, ca din notele cate s'au aflatu in manile publicului s'au nimicitu sume mari de necreditu, prin diverse intemplari, precum prefacerea in cenusia, candu se ardu case si strade intregi, prin innecari, caderi in ape, noröie, latrine etc. de unde nu le mai pote scapa nimeni. Statulu si banc'a sunt datori a schimba notele cu moneta de metalu, daca le ai, daca nu, castigulu le remane lor.

Amu aratatu in altu Numeru, ca notele „negre” austriace de 10 fl. s'au stricatu si ca acuma se mai schimba numai la banci in Brasiovu, Sibiiu (strad'a Cisnadii Nr. 6), Timisioara etc. fara nici-unu scadiementu; acesta inse numai pana in 31 Decembre 1881, adeca inca done luni de dile, era dupa aceea trebe se dea cineva suplica la directiunea bancei centrale, pentru-ca se i se schimbe.

Se strica si notele statului de cate 5 fl. adeca cele rosii care porta dat'a „7 Juliu 1866”. Adeca aceste note rosii de 5 fl. mai au cursu inca numai 8 luni, pana in 30 Juniu 1882 si se primescu ca si pana acum, la tote cassele publice austro-unguresci in plata si in schimbu cu de cele noue. Dela 1 Juliu pana la 31 Dec. 1882 aceleasi note rosii de 5 fl. se voru mai primi numai la cassele centrali din Vien'a si din Bpest'a. Dela 1 Ianuariu 1883 nu se voru mai primi nicairi in plata, decatu se voru mai pote schimbä cu de cele noue pe la cassele centrali si provinciali in Austri'a, dara in Ungari'a numai la central'a din Buda-Pest'a si in Croati'a la Agram, in Transilvani'a nicairi mai multu.

Asia dara tinemu minte: optu luni de dile. — Notele de 100 fl. v. a. voru mai avea cursu regulatu inca numai pana in 15 Ianuariu 1863, adeca de acum inainte inca unu anu si 2 1/2 luni. Intr'aceea de poimane 31 Octobre incepu se circule die si notele noue austro-unguresci de 100 fl. facute numai in doue limbi.

— (Deficitu 40 milioane). In ciclulu nostru de articlii finantiali observaseramu intre altele, ca in cele mai multe staturi upa bilance alu anului trecut se inchiaie de regula numai in anulu urmatoriu, candu apoi se cunoşce mai bine adeverat'a bilance. In Ungari'a se stabilise deficitu pe a. 1880 cu 20 milioane fl. v. a.; acum inse dupa inchiaierile comtabilitatii centrale acelu deficitu resulta de 40 milioane, adeca indoitu.

Bilancea din anulu 1881 se va vedea erasi numai preste 1 anu, candu se va cunoşce si adeveratulu deficitu, care estimpu se prelininase numai cu ceva preste 24 milioane. Celu prevediutu pe a. 1882 cu 25 milioane 660 mii, supusu la critic'a pressei din capitala, se dice ca in realitate va trece preste 46 (patrudieci si siese) milioane. Mergemu bine de minune; voru remanea bani destui, pentru-ca se scötemu pe muscali din Europ'a si se nimicimu Dacoromani'a.

— (Omoru teribile). Deunadi fü spendiuratu in Bpest'a unu asasinu, care omorise pe tata-seu, altulu in Vien'a, care ca soldatu impuscase pe sergentulu seu. Preste puşinu au se spendiure pe unu alu 3-lea asasinu spurcatu, totu in Bpest'a. Intr'aceea se intemplara la

orasiulu Värpalota din Ungari'a fapte din cele mai selbatice impreunate cu atrocitati ne mai audite. Doi banditi, dintre cari unulu dimisu din temnitia, unde siediuise 5 ani, sarira Sambata ser'a pe la 9 ore, preste unu muru in curtea bine inchisa, si insielandu pe o servitöria cu vorbe dulci ca se le deschida usi'a, strabatura in chilia, la negutiatoriulu evreu anume Gold, unde dupa-ce ii luara toti banii, omorira in modulu celu mai barbaru pe barbatu, si pe prunci cu totii cinci, era pe alte patru persöne le ranira atatu de cumplitu, in catu ei insii au crediutu ca si acestea sunt morte, din care un'a mai tardiu a si moritu, si nici de cele doue nu este multa sperantia. Esindu banditii de acolo, celu mai mare inpusca si pe soşiu-seu, pentru-ca se'i remana numai lui ce a spoliatu. Dupa scirile din urma asasinulu a si cadiutu in man'a dreptatiei si partea lui va fi totu la furci. Ilu chiama Hoszter.

— (16 ursi) au fostu inpuscati in tömn'a acesta in padurile din asia numita tier'a Hatiegului, vecina cu Olteni'a pe la passulu Vulcanu.

„Albin'a” Institutu de creditu si de economii.

Situatiunea sumara din 30 Septembrie 1881.

Active:	Sum'a fl. cr.	Schimburi din starea dela 30 Juniu 1881
Numerariu	58,922.71	+ 11,075.62
Moneta	31,067.90	+ 20,296.22
Cambii	615,955.67	+ 10,304.16
Cambii si obligatiunei dela reuniunile de creditu	27,801.79	— 779.94
Inprumuturi pe hipotece	332,355.55	+ 29,170.09
Credite ficse	67,731.47	— 1,293.75
Inprumuturi pe efecte	6,326.—	— 279.—
Efectele fondului de garantia alu scrisurilor fonciari	244,775.24	+ 63,304.88
Fondulu de pensuni	2,060.—	
Efecte proprii	3,778.—	
Realitati	63,363.18	+ 751.77
Alte active	175,692.62	+ 8,292.70
Totalu	1,629,830.88	

Passive:

Capitalu socialu		
a) 1000 actiuni fl. 100,000		
b) 2000 actiuni		
ca fondu de garantia alu scrisurilor fonciari . fl. 200,000	300,000.—	
Fondulu generalu de reserva	26,343.64	+ 90.—
Depuneri pentru fructificare	930,576.63	+ 112,312.79
Scrisuri fonciari in circulatiune	292,000.—	+ 26,400.—
Fondurile de garantia ale reuniuniloru de creditu	16,735.70	— 381.50
Fondurile de reserva ale reuniuniloru de creditu	227.41	— 4.43
Fondulu de garantia alu creditelor ipototecarie	661.50	— 2.60
Fondulu de pensuni	2,361.14	+ 275.—
Alte passive si saldo	60,924.86	— 18,927.27
Totalu	1,629,830.88	

Sibiiu, 30 Septembrie 1881.

Directiunea.

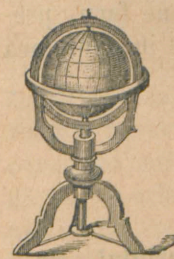
Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

27 Octobre st. n. 1881.

Obligatiuni rurale din 1880 convertite cu 6%	1. 102.3/4 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 112.— „
Obligatiuni dominiali convertite cu 5%	„ 92.— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„ 102.3/4 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 102.50 „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„ 107.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 62.20 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„ 100.30 „
Obligatiuni noue ale stat. cu 6%	„ 101.90 „
Actiunile bancei nat. rom. de 500 franci	„ 1750.— „
Actiunile bancei Romani'a din 1869 de 200 franci	„ 445.— „
Daci'a-Romani'a unite de cate 250, cursulu	„ 385.— „
Rent'a romana din 1875	„ 91.— „

Requisite de invetamentu.

Aparatul metricu, 12 obiecte cu explicarea lor	4.50
Atlas de istoria naturala cu 250 figure colorate	1.75
Globuri terestre de 21 cm. in diametru:	

Nr. I adjustatu cu meridian si compas cu pedestalu fin de lemn	13.—
„ II adjustatu cu jumetate meridian si cu pedestal de metal	10.50
„ III totu acesta fara meridian	8.40
„ IV adjustatu cu jumetate meridian si pedestal de lemn	7.40
„ V fara meridian si cu pedest. de lemn	5.60

Globurile Nr. II si III sunt de a recomenda, aceste pentru greutatea pedestalulu nu se restorna, si sunt frumöse si tari.

Pachetarea se face intr'o ladita de lemn, pentru care se socotesce separat 80 cr. pentru un globulu.	
Map'a Europei, tradusa de J. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, pe pandja, in mapa	5.50
Map'a Semigloburile seu cart'a globulu pamäntescü, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, pe pandja, in mapa	4.50
Map'a tierilor tienetorie de corona Ungariei pentru scolele populare de Eugenie Bordeaux, 158 cm. lata 111 cm. inalta, pe pandja in mapa, necolorata 5.—, colorata	6.—
Masina de comput cu globulete albe si negre pe drotu	3.20
Optzeci modele de desemn	1.—

Se afla de vendiare la

W. KRAFFT in Sibiiu

Editoru si redactoru responsabile: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.